

ความเคลื่อนไหว แรงงานเด็ก

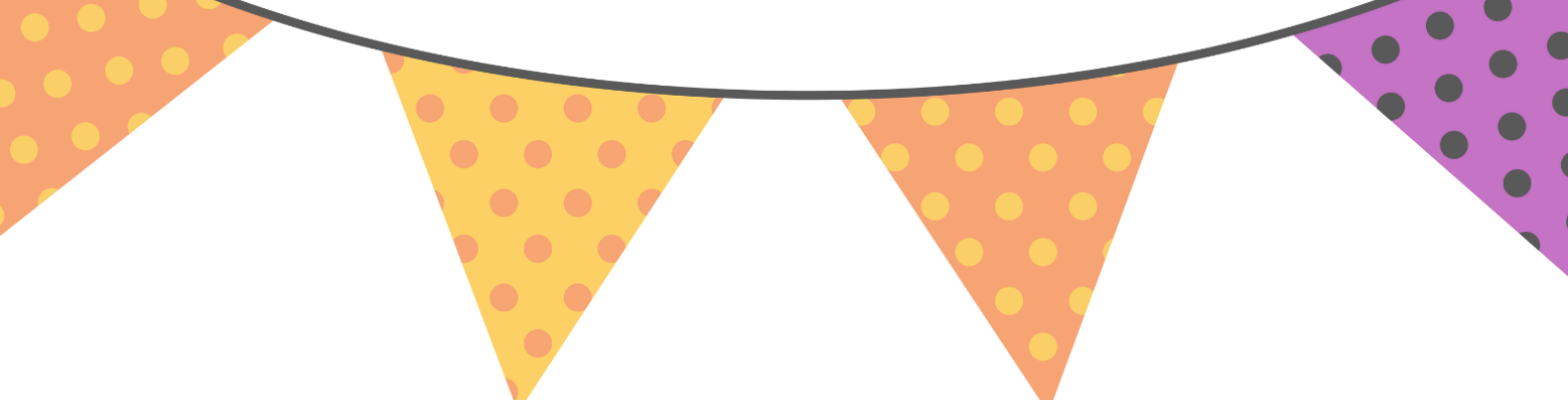
ไตรมาส 2

เดือนเมษายน - มิถุนายน

พ.ศ. 2564

กสร. 18/2564

วิสัยทัศน์

แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี
ได้รับความเป็นธรรมอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

พันธกิจ

- ยกกระดับคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยในการทำงาน
- สร้างเสริมภาคีเครือข่ายจากทุกภาคส่วนในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการทำงานที่มีคุณค่า
- พัฒนาการบริหารจัดการด้านคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการแรงงาน
- พัฒนาองค์กรและบุคลากรให้มีสมรรถนะสูงและมีธรรมาภิบาล

คำนำ

รายงานความเคลื่อนไหวแรงงานเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564 ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลภาวะการทำงานของแรงงานเด็กที่มีอายุ 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ จำนวนแรงงานเด็ก จำแนกตามขนาดสถานประกอบการ บัณฑิตการศึกษา ประเภทกิจการ ประเภทอาชีพ ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ และระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน ประเมินการอัตราการมีส่วนร่วมของแรงงานเด็กในภาคเอกชน รายงานการจ้างลูกจ้างเด็ก การตรวจคุ้มครองแรงงานเด็ก ผลการดำเนินคดีและเปรียบเทียบปรับ คดีแรงงานเด็ก และผลการดำเนินงานที่สำคัญ

วิธีการวิเคราะห์ของรายงานฉบับนี้ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้นำข้อมูลจากโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร ไตรมาสที่ 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยทำการประมวลผลข้อมูลภาวะการทำงานของแรงงานเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และกลุ่มลูกจ้างเอกชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งถือเป็นแรงงานเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 รวมถึงนำข้อมูลจากระบบสารสนเทศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแนวทางในการกำกับดูแลการใช้แรงงานเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่นำเสนอจะเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องตามสมควร

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
กันยายน 2564

สารบัญ

คำนำ	(ก)
สารบัญ	(ข)
สารบัญตาราง	(ค)
บทสรุปผู้บริหาร	1
บทนำ	2
นิยามความหมายของแรงงานเด็ก	5
ข้อกำหนดของการใช้แรงงานเด็ก ตามอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 138 และฉบับที่ 182	6
กฎหมายเพื่อการคุ้มครองแรงงานเด็ก	9
ภาวะการทำงานของแรงงานเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	11
รายงานการจ้างลูกจ้างเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	20
การตรวจคุ้มครองแรงงานเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	22
ผลการดำเนินคดีและเปรียบเทียบปรับ คดีแรงงานเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	24
ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	30
ภาคผนวก	33

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	จำนวนกำลังแรงงาน จำแนกตามสถานภาพการทำงานแรงงาน ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	11
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของผู้มีงานทำที่เป็นเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาค ประเภทอุตสาหกรรม อาชีพ สถานภาพการทำงาน ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ และระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	12
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของลูกจ้างในภาคเอกชนที่เป็นเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาค ประเภทอุตสาหกรรม อาชีพ ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ และระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	17
ตารางที่ 4	จำนวนของผู้มีงานทำที่เป็นเด็กที่อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามการเรียนและการทำงาน ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	19
ตารางที่ 5	จำนวนการแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก และการแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก ตามมาตรา 45 (1) และมาตรา 45 (3) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2563 และ 2564	21
ตารางที่ 6	จำนวนสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงาน ที่มีการใช้แรงงานเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2563 และ 2564	23
ตารางที่ 7	จำนวนสถานประกอบกิจการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2563 และ 2564	23

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 8	จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างแรงงานเด็ก อายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติ คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน – มิถุนายน พ.ศ. 2564	24
ตารางที่ 9	จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็ก อายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก ต่อพนักงานตรวจแรงงานภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน – มิถุนายน พ.ศ. 2564	25
ตารางที่ 10	จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็ก อายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา ตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติ คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	26
ตารางที่ 11	จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็ก อายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	27
ตารางที่ 12	จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็ก อายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในโรงงานฆ่าสัตว์ สถานที่เล่นการพนัน สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และสถานที่อื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติ คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564	28

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานความเคลื่อนไหวแรงงานเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

ผลการสำรวจภาวะการทำงานของแรงงานเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์) ในไตรมาส 2 ปี 2564 พบว่า จากผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่เป็นเด็ก จำนวน 188,363 คน จำแนกเป็นผู้มีงานทำ จำนวน 171,132 คน ผู้ว่างงาน จำนวน 15,659 คน และผู้รอฤดูกาล จำนวน 1,572 คน ทั้งนี้ เมื่อจำแนกผู้มีงานทำตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่าอยู่นอกภาคเกษตรกรรม และในภาคเกษตรกรรม จำนวน 87,175 คน และ 83,957 คน (ร้อยละ 50.9 และ 49.1) ตามลำดับ และพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 86.5 ทำงาน 1 – 48 ชั่วโมง/สัปดาห์ หากพิจารณาเฉพาะที่เป็นลูกจ้างในภาคเอกชน ซึ่งมีจำนวน 64,563 คน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่นอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 48,452 คน ร้อยละ 75.0 ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน (พนักงาน/คนงานทั่วไป) จำนวน 32,441 คน (ร้อยละ 50.2) ทั้งนี้ จากผู้อยู่ในกำลังแรงงานที่เป็นเด็กทั้งหมดจำนวน 188,363 คน พบว่า มีเด็กทำงาน จำนวน 171,132 คน จำแนกเป็นทำงานอย่างเดียว จำนวน 126,972 คน (ร้อยละ 74.2) และเรียนและทำงาน จำนวน 44,160 คน (ร้อยละ 25.8)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระบบสารสนเทศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พบว่า มีสถานประกอบกิจการแจ้งการจ้างแรงงานเด็ก ตามแบบ คร.2 จำนวน 635 แห่ง ลูกจ้างเด็กทำงานในสถานประกอบกิจการ จำนวน 2,020 คน เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 47.0 และ 174.8 ตามลำดับ มีสถานประกอบกิจการแจ้งสิ้นสุดการจ้างแรงงานเด็ก ตามแบบ คร.4 จำนวน 168 แห่ง เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 1.2 และลูกจ้างเด็กสิ้นสุดจากการทำงานในสถานประกอบกิจการ จำนวน 777 คน เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 77.4 และจากผลการตรวจคุ้มครองแรงงาน พบว่า จากสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจทั้งหมด 7,509 แห่ง ลูกจ้าง 259,006 คน มีการใช้แรงงานเด็ก 52 แห่ง ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 38.8 และลูกจ้างเด็กผ่านการตรวจ 1,629 คน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 41.5

ทั้งนี้ ในไตรมาส 2 ปี 2564 มีการขออนุมัติดำเนินคดีอาญาสถานประกอบกิจการที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 จำแนกรายมาตรา ดังนี้ มาตรา 44 จำนวน 3 คดี มาตรา 45 จำนวน 2 คดี มาตรา 47 จำนวน 1 คดี มาตรา 48 จำนวน 1 คดี และมาตรา 50 จำนวน 1 คดี ซึ่งมีการเปรียบเทียบปรับนายจ้างจำแนกรายมาตรา ดังนี้ มาตรา 45 จำนวน 1 คดี ค่าปรับเป็นเงินจำนวน 2,000 บาท มาตรา 47 จำนวน 1 คดี ค่าปรับเป็นเงินจำนวน 10,000 บาทและมาตรา 48 จำนวน 1 คดี ค่าปรับเป็นเงินจำนวน 10,000 บาท

บทนำ

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและจัดการใช้แรงงานเด็ก โดยเฉพาะการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย 4 รูปแบบ ได้แก่ การบังคับใช้แรงงาน การค้าประเวณีหรือผลิตสื่อลามก การใช้แรงงานเด็กในกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยเฉพาะยาเสพติด และการให้เด็กทำงานที่มีลักษณะหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จิตใจ ความปลอดภัย หรือศีลธรรม ซึ่งกรมฯ ได้ดำเนินการตามมาตรการในการคุ้มครองแรงงานเด็กอย่างเคร่งครัด อาทิเช่น กำหนดเป้าหมายให้พนักงานตรวจแรงงานทั่วประเทศเข้าตรวจแรงงานในสถานประกอบการกิจการต่าง ๆ ที่มีการใช้แรงงานเด็กอายุ 15 – 17 ปี อย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการใช้แรงงานเด็กผิดกฎหมาย การรับคำร้องกรณีการละเมิดสิทธิด้านแรงงาน การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด โดยการดำเนินคดีทุกคดีหากพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก การจัดพิธีประกาศเจตนารมณ์และลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับในกิจการสินค้าประเภทกุ้ง ปลา อ้อย และเครื่องนุ่งห่ม กับ 13 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับกิจการดังกล่าว เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของภาครัฐและเอกชนไทย ที่จะดูแลคุณภาพชีวิตแรงงานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การส่งเสริมความรู้กฎหมายแรงงาน และสิทธิด้านแรงงานให้แก่เด็กในสถานศึกษาผ่านโครงการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็กด้านแรงงาน รวมทั้งการผสมผสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็ก เช่น การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และรณรงค์การใช้แรงงานเด็ก

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (เดือนตุลาคม 2563 – กันยายน 2564) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน มีแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานเด็กที่สำคัญตามแผนงานยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

1.1 แผนงานยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์

เพื่อบริหารจัดการให้แรงงานต่างด้าวและบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยเข้าสู่ระบบการทำงานอย่างถูกต้อง และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย และดำเนินการให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็ก สตรี แรงงานไทย แรงงานต่างด้าว และแรงงานประมง ปลอดภัยจากขบวนการค้ามนุษย์ โดยดำเนินการภายใต้ 2 โครงการ ได้แก่

1) โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงานและการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย กิจกรรมหลัก คือ ส่งเสริม พัฒนา และกำกับดูแลให้แรงงานที่เป็นกลุ่มเสี่ยงได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย โดยมุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงานในกิจการกลุ่มเสี่ยง ด้วยการตรวจสอบสถานประกอบกิจการกลุ่มเสี่ยงต่อการจ้างแรงงานเด็ก แรงงานบังคับ แรงงานขัดหนี้ และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน เพื่อคุ้มครองแรงงานในสถานประกอบกิจการกลุ่มเสี่ยงไม่ให้มีการใช้แรงงานบังคับ การใช้แรงงานเด็กผิดกฎหมาย หรือการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน และเพื่อคุ้มครองแรงงานเด็กให้มีสภาพการจ้างและสภาพการทำงานที่ดี ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์การต่อต้านการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน และการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

2) โครงการคุ้มครองสิทธิแรงงานประมงทะเล กิจกรรมหลัก คือ กำกับ ดูแล แรงงานในเรือประมงทะเลให้ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เป็นการบูรณาการตรวจคุ้มครองแรงงานในเรือประมงทะเลในพื้นที่ 22 จังหวัดติดทะเล โดยมีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อให้การแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์ด้านแรงงานและการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีมาตรการที่ชัดเจน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และ (2) เพื่อคุ้มครองแรงงานในเรือประมงทะเลไม่ให้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน และได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

2.1 แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ผลผลิตที่ 1 สถานประกอบกิจการปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานและแรงงานได้รับสิทธิตามกฎหมายแรงงาน

1) ส่งเสริมความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานให้แก่เด็กก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมถึงสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับลักษณะและสภาพการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายการบังคับใช้แรงงาน และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

2) การรณรงค์ในวันต่อต้านการใช้แรงงานเด็กโลก วันที่ 12 มิถุนายน เพื่อสร้างความตระหนักรู้และเห็นความสำคัญในเรื่องแรงงานเด็กให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันทุกภาคส่วน ทั้งนายจ้าง ลูกจ้าง ประชาชนทั่วไป รวมถึงเด็ก และร่วมมือกันแก้ปัญหาให้ประสบความสำเร็จต่อไป

รายงานผลการวิเคราะห์การใช้แรงงานเด็กในประเทศไทย ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564 ฉบับนี้ ได้นำเสนอข้อมูลภาวะการทำงานของแรงงานเด็กที่มีอายุ 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ภาค ประเภทอุตสาหกรรม ประเภทอาชีพ สถานภาพการทำงาน ชั่วโมงการทำงาน และระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน รวมถึงผู้จ้างงานที่เป็นเด็กที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำแนกตามการเรียนรู้และการทำงาน ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแนวทางในการกำกับดูแลการใช้แรงงานเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนด

นิยามความหมายของแรงงานเด็ก

แรงงานเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 หมายถึง เด็กที่มีอายุ 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี ทำงานโดยมีนายจ้างและได้รับค่าจ้างตอบแทนจากการทำงาน

แรงงานเด็ก ตามมาตรฐานแรงงานไทย (มรท.8001-2563) หมายถึง บุคคลที่มีอายุ ตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้ให้คำนิยามของแรงงานเด็ก ตามอนุสัญญา ฉบับที่ 138 กำหนดอายุขั้นต่ำของการใช้แรงงานเด็ก โดยจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี หรือ อาจกำหนดอายุขั้นต่ำเป็น 14 ปี (ต้องแจ้งเหตุผลในการคงอายุขั้นต่ำ 14 ปีไว้ และวันที่ จะยกเลิกอายุขั้นต่ำ) และสำหรับอายุขั้นต่ำของแรงงานเด็กในงานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย หรือศีลธรรม ต้องไม่ต่ำกว่า 18 ปี หรืออาจมีการจ้างงานตั้งแต่อายุ 16 ปีได้ โดยมีเงื่อนไขว่า สุขภาพ ความปลอดภัย และศีลธรรม จะต้องได้รับความคุ้มครองอย่างเต็มที่ และได้รับการฝึกอาชีพเฉพาะด้านในสาขางานที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ

บทบัญญัติอนุสัญญานี้ใช้บังคับในกิจการการทำเหมืองแร่และทำเหมืองหิน การผลิต การก่อสร้าง การไฟฟ้า ก๊าซและการประปา บริการสุขภาพ การขนส่ง คลังสินค้า การสื่อสาร การเพาะปลูกและกิจการทางการเกษตรอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ทำการผลิตเพื่อจุดประสงค์ทางการค้า ยกเว้นการผลิตภายในครอบครัวและการผลิตขนาดเล็กเพื่อการบริโภคภายในท้องถิ่นและไม่มีการจ้าง คนงานเป็นประจำ อนุสัญญานี้ไม่ใช้บังคับกับงานที่เกิดขึ้นเพื่อการบริโภค

ข้อกำหนดการใช้แรงงานเด็ก ตามอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 138 และฉบับที่ 182

การใช้แรงงานเด็กเป็นปัญหาสังคมที่มีความสำคัญ การกระทำบางอย่างต่อตัวแรงงานเด็กถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งประชาคมโลกพยายามกดดันไม่ให้มีการใช้แรงงานเด็กและไม่ให้มีการกระทำทารุณต่อแรงงานเด็กในประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยด้วย

การคุ้มครองแรงงานเด็กนั้น องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้กำหนดมาตรฐานและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองแรงงานเด็ก ซึ่งประกอบด้วยอนุสัญญาหลัก ดังนี้

1. อนุสัญญาฉบับที่ 138 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำ ค.ศ. 1973 (Convention no. 138 concerning the Minimum Age, 1973) มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) โดยมีข้อกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องดำเนินนโยบายแห่งชาติเพื่อ

ก) ยกเลิกการใช้แรงงานเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มอายุขั้นต่ำในการจ้าง

ข) กำหนดอายุขั้นต่ำในการจ้างงานไว้ไม่ต่ำกว่าอายุที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ และในกรณีใด ๆ ก็ตามต้องไม่ต่ำกว่า 15 ปี และอาจกำหนดอายุขั้นต่ำเป็น 14 ปีได้ แต่ต้องแจ้งถึงเหตุผลในการยังคงอายุขั้นต่ำไว้ 14 ปี หรือวันที่จะยกเลิกอายุขั้นต่ำนั้น

ค) อายุขั้นต่ำในการจ้างงานอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย หรือศีลธรรมของผู้เยาว์ ต้องไม่ต่ำกว่า 18 ปี หรืออนุญาตให้มีการจ้างงานตั้งแต่อายุ 16 ปี ได้โดยมีเงื่อนไขว่าสุขภาพ ความปลอดภัย และศีลธรรมของผู้เยาว์ที่เกี่ยวข้องต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่ และผู้เยาว์ได้รับการสอนหรือได้รับการฝึกอาชีพเฉพาะด้านในสาขางานที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ

ง) บทบัญญัติของอนุสัญญาต้องนำมาใช้บังคับกับกิจการต่อไปนี้ ได้แก่ การทำเหมืองแร่ และการทำเหมืองหิน การผลิต การก่อสร้าง การไฟฟ้า แก๊สและการประปา บริการสุขภาพ การขนส่ง คลังสินค้าและการสื่อสาร การเพาะปลูกและกิจการทางการเกษตรอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ทำการผลิตเพื่อจุดประสงค์ทางการค้า แต่ยกเว้นการผลิตภายในครอบครัว และการผลิตขนาดเล็กเพื่อการบริโภคภายในท้องถิ่น และไม่มีการจ้างคนงานเป็นประจำ

จ) อนุสัญญานี้ไม่ใช่บังคับกับงานที่เด็กและผู้เยาว์กระทำในโรงเรียนเพื่อการศึกษาทั่ว ๆ ไป การศึกษาทางอาชีพหรือทางเทคนิค หรือในสถาบันฝึกอบรมอื่น ๆ

ฉ) กฎหมายหรือกฎระเบียบภายในประเทศอาจอนุญาตให้มีการจ้างงานหรือการทำงานของบุคคลอายุ 13 ถึง 15 ปี ในงานเบาได้ ซึ่งเป็นงานที่ไม่น่าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือการพัฒนาหรือไม่ส่งผลเสียต่อการศึกษา

ช) อาจยอมให้มีข้อยกเว้นเพื่อการเข้าร่วมในการแสดงทางศิลปะ โดยได้รับใบอนุญาตเป็นราย ๆ ไป ใบอนุญาตที่ออกให้ต้องจำกัดจำนวนชั่วโมงทำงาน และกำหนดเงื่อนไข ซึ่งการจ้างแรงงานหรือการทำงานนั้นได้รับอนุญาต

ลักษณะของอนุสัญญาฉบับที่ 138 จะมีลักษณะของการกำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับเด็กเข้าทำงาน โดยเป็นเกณฑ์ที่มีลักษณะทั่วไปสำหรับทุกประเภทงาน นอกจากนี้ยังกำหนดให้ประเทศสมาชิกผู้ให้สัตยาบันต้องกำหนดนโยบายแห่งชาติ เพื่อเป็นการประกันการใช้แรงงานเด็กที่เป็นธรรมและคำนึงถึงการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจของแรงงานเด็กเป็นหลัก โดยเป็นอนุสัญญาที่เชื่อมต่อมาตรการทางด้านแรงงานเข้ากับมาตรการทางการศึกษา อย่างไรก็ตาม องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้ออกข้อเสนอแนะฉบับที่ 146 ว่าด้วยการกำหนดอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้จ้างทำงาน (Recommendation no. 146 concerning Minimum Age for Admission to Employment) มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) แนนท่ายอนุสัญญาฉบับที่ 138 โดยข้อเสนอแนะดังกล่าวได้กำหนดมาตรการเสริมของรายละเอียดในการกำหนดอายุขั้นต่ำ รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายแห่งชาติของประเทศสมาชิก โดยเน้นให้ประเทศสมาชิก ปรับปรุงมาตรฐานหรือเงื่อนไขในการรับแรงงานเด็กเข้าทำงาน โดยเพิ่มอายุขั้นต่ำเป็น 16 ปี ในทุกประเภทของงานโดยปราศจากเงื่อนไข แต่เนื่องจากในสภาพปัจจุบัน ประชาคมโลกยังมีความหลากหลายและมีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จึงทำให้มาตรการต่าง ๆ ในการคุ้มครองแรงงานเด็กยังไม่สามารถใช้บังคับได้อย่างเข้มงวด ทำให้เกิดเงื่อนไขและข้อยกเว้นในการดำเนินการตามมาตรการคุ้มครองแรงงานเด็กขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

2. อนุสัญญาฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันที เพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก ค.ศ. 1999 (Convention no. 182 concerning the Worst Forms of Child Labour, 1999) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) โดยมีข้อกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการเพื่อการห้ามและการขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก โดยฉับพลันในฐานะเป็นเรื่องเร่งด่วน และคำว่า "เด็ก" ต้องหมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ส่วน “รูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก” ประกอบด้วย

- ก) รูปแบบทั้งปวงของระบบทาส หรือแนวปฏิบัติที่คล้ายคลึงกับระบบทาส แรงงานเกณฑ์หรือบังคับ รวมทั้งการเกณฑ์หรือบังคับเด็กเพื่อใช้ในการต่อสู้ด้วยอาวุธ
 - ข) การใช้ การจัดหา หรือการเสนอเด็กเพื่อการค้าประเวณี เพื่อการผลิตสื่อบลามกอนาจาร หรือเพื่อการแสดงลามกอนาจาร
 - ค) งานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย หรือศีลธรรมของเด็ก
- ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการที่มีกำหนดเวลาและมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความสำคัญของการศึกษาในการขจัดแรงงานเด็กเพื่อ
- ก) ป้องกันการจ้างงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก
 - ข) จัดให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นโดยตรงและเหมาะสม เพื่อให้เด็กพ้นออกจากรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก และเพื่อการฟื้นฟูและการบูรณาการทางสังคมของเด็ก

ค) ให้มั่นใจว่า เด็กทั้งปวงที่ออกจากรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก สามารถได้รับการศึกษาพื้นฐานและการฝึกอบรมอาชีพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หากเป็นไปได้และเหมาะสม

ง) ระบุและให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความเสี่ยงเป็นพิเศษได้

จ) คำนึงถึงสถานการณ์พิเศษของเด็กหญิง

ประเทศสมาชิกต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือกันและกัน ในการให้บทบัญญัติของอนุสัญญานี้เป็นผล โดยอาศัยความช่วยเหลือหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการให้การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม การให้การสนับสนุนโครงการจัดความยากจนให้หมดไป และการให้การสนับสนุนการศึกษาทั่วไป

กฎหมายเพื่อการคุ้มครองแรงงานเด็ก

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็ก คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองแรงงานเด็กเกี่ยวกับเงื่อนไขการจ้าง สภาพการทำงาน การพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. เงื่อนไขการจ้าง

- **อายุขั้นต่ำของลูกจ้างเด็ก** กฎหมายกำหนดว่าห้ามจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง
- **การขออนุญาต การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี (แต่ไม่ต่ำกว่า 15 ปี)** นายจ้างต้องปฏิบัติดังนี้

- 1) แจ้งการจ้างเด็กต่อพนักงานตรวจแรงงานภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เด็กเข้าทำงาน
- 2) ทำบันทึกสภาพการจ้างที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมโดยเก็บไว้ ณ สถานที่ประกอบกิจการ หรือสำนักงานของนายจ้าง พร้อมให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจได้ในเวลาทำการ
- 3) แจ้งสิ้นสุดการจ้างเด็กต่อพนักงานตรวจแรงงานภายใน 7 วัน นับแต่วันที่เด็กออกจากงาน

- **งานที่ห้ามลูกจ้างเด็กทำ** ห้ามมิให้นายจ้างให้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- 1) งานหลอม เป่า หล่อ หรือรีดโลหะ
- 2) งานปั๊มโลหะ
- 3) งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน เสียง และแสงที่มีระดับแตกต่างจากปกติ อันอาจเป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 4) งานเกี่ยวกับสารเคมีที่เป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 5) งานเกี่ยวกับจุลชีวันเป็นพิษ ซึ่งอาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา หรือเชื้ออื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 6) งานเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ เว้นแต่ทำงานในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 7) งานขับหรือบังคับรถยกหรือปั้นจั่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 8) งานใช้เลื่อยเดินด้วยพลังไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์
- 9) งานที่ต้องทำได้ดิน ใต้น้ำ ในถ้ำ อุโมงค์ หรือปล่องในภูเขาไฟ
- 10) งานที่เกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสี ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 11) งานทำความสะอาดเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ที่กำลังทำงาน
- 12) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป
- 13) งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

■ **สถานที่ห้ามเด็กทำงาน** ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในสถานที่ดังต่อไปนี้

- 1) โรงฆ่าสัตว์
- 2) สถานที่เล่นการพนัน
- 3) สถานเต็นรำ รำวง หรือร่อนเงิ้ง
- 4) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอนหรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้า
- 5) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2. สภาพการจ้าง

■ **เวลาพักของลูกจ้างเด็ก** เมื่อลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานมาแล้วไม่เกิน 4 ชั่วโมง นายจ้างต้องให้พักไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงติดต่อกัน แต่ใน 4 ชั่วโมงนั้นจะต้องให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กมีเวลาพักตามที่นายจ้างกำหนด

■ **เวลาที่ห้ามลูกจ้างเด็กทำงาน** ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในระหว่าง 22.00 น. ถึง 06.00 น. (เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือ)

■ **การทำงานล่วงเวลาและการทำงานในวันหยุด** ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด

■ **พิกัดน้ำหนักการยกของ** ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทำงานยก แบก หาม หาบ ทูน ลาก หรือเข็นของหนักเกินอัตราน้ำหนักตามที่กำหนดในกฎกระทรวง คือ สำหรับเด็กอายุ 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี เพศหญิง ไม่เกิน 20 กิโลกรัม เพศชาย ไม่เกิน 25 กิโลกรัม

■ **การคุ้มครองเกี่ยวกับค่าจ้าง** ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างของลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กให้แก่บุคคลอื่น และถ้านายจ้างจ่ายเงินหรือประโยชน์ตอบแทนล่วงหน้าก่อนมีการจ้าง ขณะแรกจ้าง หรือก่อนงวดการจ่ายค่าจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก บิดามารดา หรือผู้ปกครองมิให้ถือว่าเป็นการจ่ายหรือรับค่าจ้างสำหรับลูกจ้างเด็กนั้น และห้ามมิให้นายจ้างนำเงินหรือประโยชน์ตอบแทนดังกล่าวมาหักจากค่าจ้างซึ่งต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กตามกำหนดเวลา

■ **เงินประกัน** ห้ามมิให้นายจ้างเรียกหรือรับเงินประกันเพื่อการใด ๆ จากฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก

3. การพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิต

การพัฒนาและการส่งเสริม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิต และการทำงานของลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก ให้สิทธิลาเพื่อเข้าประชุม สัมมนา อบรม รับการฝึก หรือลาเพื่อการอื่น ซึ่งจัดโดยองค์กรของรัฐหรือเอกชนที่อธิบดีเห็นชอบ และให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลาแต่ปีหนึ่งต้องไม่เกิน 30 วัน

ภาวะการทำงานของแรงงานเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้นำข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร ไตรมาสที่ 2 ปี 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติมาประมวลผลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะการทำงานของแรงงานเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) โดยพบว่าในไตรมาสที่ 2 ปี 2564 ประเทศไทยมีผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 38,778,174 คน ในจำนวนนี้เป็นแรงงานเด็ก จำนวน 188,363 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของกำลังแรงงานทั้งหมด โดยจำแนกเป็นผู้มีงานทำ 171,132 คน ผู้ว่างงาน 15,659 คน และเป็นผู้รอฤดูกาล 1,572 คน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนกำลังแรงงาน จำแนกตามสถานภาพการทำงานแรงงาน
ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

สถานภาพแรงงาน	Q2/2564	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวมผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	38,778,174	100
☑ เด็ก	188,363	0.5
☑ ผู้ใหญ่	38,589,811	99.5
ผู้มีงานทำ	37,821,800	100
☑ เด็ก	171,132	0.5
☑ ผู้ใหญ่	37,650,668	99.5
ผู้ว่างงาน	731,828	100
☑ เด็ก	15,659	2.1
☑ ผู้ใหญ่	716,169	97.9
ผู้รอฤดูกาล	224,546	100
☑ เด็ก	1,572	0.7
☑ ผู้ใหญ่	222,974	99.3

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มผู้มีงานทำที่เป็นเด็ก จำนวน 171,132 คน จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 125,262 คน คิดเป็นร้อยละ 73.2 และเพศหญิง จำนวน 45,870 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า มีสถานภาพโสด มากที่สุด จำนวน 151,700 คน รองลงมามีสถานภาพสมรส (ไม่จดทะเบียน) จำนวน 18,252 คน คิดเป็นร้อยละ 88.6 และ 10.7 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด จำนวน 102,125 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมา มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีจำนวน 61,990 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 เมื่อจำแนกตามภาค พบว่า อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด มีจำนวน 44,382 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 รองลงมาเป็นภาคกลางมีจำนวน 36,692 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 เมื่อจำแนกตามประเภท อุตสาหกรรม พบว่า อยู่ในภาคเกษตรกรรม จำนวน 83,957 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 และ นอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 87,175 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า เป็นผู้ประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร ป่าไม้ และประมงมากที่สุด จำนวน 69,121 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมาเป็นพนักงานบริการและผู้จำหน่ายสินค้า มีจำนวน 41,242 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 เมื่อจำแนกตามสภาพการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ช่วยธุรกิจ คราวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง มีจำนวน 91,915 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 รองลงมาเป็นลูกจ้าง เอกชน จำนวน 64,563 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 เมื่อจำแนกตามชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงาน 1 – 48 ชั่วโมง จำนวน 147,960 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 ของกลุ่ม จำนวนตัวอย่างทั้งหมด และเมื่อจำแนกระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน พบว่า ได้รับค่าจ้าง อยู่ในช่วง 5,501 – 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 40,704 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้มีงานทำที่เป็นเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาค ประเภทอุตสาหกรรม อาชีพ สถานภาพการทำงาน ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ และระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

จำแนกตาม	Q2/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
ยอดรวม	171,132	100	28,217	50,151	92,764
เพศ					
☑ ชาย	125,262	73.2	21,943	35,149	68,170
☑ หญิง	45,870	26.8	6,274	15,002	24,594

จำแนกตาม	Q2/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
สถานภาพสมรส					
☑ โสด	151,700	88.6	27,732	44,907	79,061
☑ สมรส (จดทะเบียน)	284	0.2	-	80	204
☑ สมรส (ไม่จดทะเบียน)	18,252	10.7	369	4,923	12,960
☑ หย่า	241	0.1	-	241	-
☑ แยกกันอยู่	655	0.4	116	-	539
ระดับการศึกษา					
☑ ไม่มีการศึกษา	2,012	1.2	131	1,414	467
☑ ก่อนประถมศึกษา	1,987	1.2	568	368	1,051
☑ ประถมศึกษา	61,990	36.2	15,765	17,713	28,512
☑ มัธยมศึกษาตอนต้น	102,125	59.7	11,753	30,656	59,716
☑ มัธยมศึกษาตอนปลาย	2,494	1.4	-	-	2,494
☑ การศึกษาอื่น ๆ	524	0.3	-	-	524
ภาค					
☑ กรุงเทพมหานคร	10,389	6.1	1,668	4,123	4,598
☑ 5 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ	8,249	4.8	437	1,029	6,783
☑ กลาง	36,692	21.4	4,569	11,590	20,533
☑ เหนือ	34,848	20.4	5,879	9,446	19,523
☑ ตะวันออกเฉียงเหนือ	44,382	25.9	6,586	15,001	22,795
☑ ใต้	36,572	21.4	9,078	8,962	18,532
ประเภทอุตสาหกรรม					
ภาคเกษตรกรรม	83,957	49.1	17,619	26,982	39,356
☑ การเกษตร การป่าไม้ และการประมง	83,957	49.1	17,619	26,982	39,356
นอกภาคเกษตรกรรม	87,175	50.9	10,598	23,169	53,408
☑ การผลิต	8,914	5.2	333	3,361	5,220
☑ การก่อสร้าง	12,614	7.4	1,030	1,411	10,173
☑ การขายส่ง การขายปลีก	41,667	24.3	6,844	10,952	23,871

จำแนกตาม	Q2/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
นอกภาคเกษตรกรรม (ต่อ)					
▣ การขนส่ง และสถานที่ เก็บสินค้า	1,188	0.7	200	402	586
▣ กิจกรรมโรงแรมและบริการ ด้านอาหาร	14,429	8.4	800	4,898	8,731
▣ กิจกรรมบริหารและ การบริการสนับสนุน	860	0.5	-	860	-
▣ การบริหารราชการ	26	0.0	-	-	26
▣ การศึกษา	314	0.2	-	-	314
▣ สุขภาพ การดูแลเรื่อง ที่พักอาศัย	609	0.3	-	-	609
▣ ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	1,295	0.8	186	151	958
▣ กิจกรรมบริการด้านอื่น	5,259	3.1	1,205	1,134	2,920
อาชีพ					
▣ ผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้บัญญัติกฎหมาย	65	0.0	65	-	-
▣ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ	222	0.1	-	-	222
▣ เจ้าหน้าที่เทคนิคและ ผู้ประกอบวิชาชีพ ที่เกี่ยวข้องกับด้านต่าง ๆ	40	0.0	-	40	-
▣ พนักงานบริการและ ผู้จำหน่ายสินค้า	41,242	24.1	3,818	9,861	27,563
▣ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ ในด้านการเกษตร ป่าไม้ และประมง	69,121	40.4	14,705	21,402	33,014
▣ ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้อง	15,954	9.3	1,069	4,940	9,945

จำแนกตาม	Q2/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
อาชีพ (ต่อ)					
☑ ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักร โรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้าน การประกอบ	3,331	2.0	145	816	2,370
☑ ผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน	41,157	24.1	8,415	13,092	19,650
สถานภาพการทำงาน					
☑ ทำงานส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	13,212	7.7	786	5,709	6,717
☑ ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้ รับค่าจ้าง	91,915	53.7	18,108	27,605	46,202
☑ ลูกจ้างรัฐบาล	1,100	0.7	-	151	949
☑ ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	342	0.2	-	342	-
☑ ลูกจ้างเอกชน	64,563	37.7	9,323	16,344	38,896
ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์					
☑ 0 ชั่วโมง	732	0.4	195	-	537
☑ 1 ถึง 48 ชั่วโมง	147,960	86.5	23,614	46,226	78,120
☑ 49 ชั่วโมงขึ้นไป	22,440	13.1	4,408	3,925	14,107
ระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน					
☑ ไม่เกิน 2,500 บาท	7,455	4.4	2,574	1,180	3,701
☑ 2,501 – 5,500 บาท	15,789	9.2	4,282	5,258	6,249
☑ 5,501 - 10,000 บาท	40,704	23.8	2,467	9,721	28,516
☑ ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป	2,057	1.2	-	679	1,378
☑ ไม่ตอบแบบสำรวจ	105,127	61.4	18,894	33,313	52,920

หมายเหตุ : 1. ผู้ตอบแบบสำรวจ หัวข้อ ระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน มีจำนวน 66,005 คน

2. 5 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร
3. ภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน พะเยา เชียงราย แม่ฮ่องสอน นครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร และเพชรบูรณ์
4. ภาคตะวันออกและเฉียงเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร ชัยภูมิ อำนาจเจริญ บึงกาฬ หนองบัวลำภู ขอนแก่น อุดรธานี เลย หนองคาย มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร

- หมายเหตุ (ต่อ) : 5. ภาคกลาง ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี ชลบุรี ราชบุรี จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์
6. ภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดนครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี ระนอง ชุมพร สงขลา สตูล ตรัง พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มลูกจ้างในภาคเอกชนที่เป็นเด็ก จำนวน 64,563 คน พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 49,484 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6 และเป็นเพศหญิง จำนวน 15,079 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า มีสถานภาพโสดมากที่สุด จำนวน 54,393 คน รองลงมา มีสถานภาพสมรส (ไม่จดทะเบียน) จำนวน 9,609 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 และ 14.9 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษา จำนวน 34,790 คน และ 25,807 คน คิดเป็นร้อยละ 53.9 และ 40.0 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามภาค พบว่า ส่วนใหญ่ทำงานภาคกลาง และภาคใต้ จำนวน 19,312 คน และ 15,184 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 และ 23.5 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่นอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 48,452 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 และอยู่ในภาคเกษตรกรรมเพียง 16,111 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน และเป็นพนักงานบริการและผู้จำหน่ายสินค้า จำนวน 32,441 คน และ 13,668 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 และ 21.2 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงาน 1 – 48 ชั่วโมง จำนวน 57,428 คน คิดเป็นร้อยละ 88.9 ของกลุ่มจำนวนตัวอย่างทั้งหมด และเมื่อจำแนกกระดบค่าจ้างในการทำงาน/เดือน พบว่า ได้รับค่าจ้างอยู่ในช่วง 5,501 – 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 39,261 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของลูกจ้างในภาคเอกชนที่เป็นเด็ก (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาค ประเภทอุตสาหกรรม อาชีพ ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์ และระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

จำแนกตาม	Q2/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
ยอดรวม	64,563	100	9,323	16,344	38,896
เพศ					
☑ ชาย	49,484	76.6	6,547	12,550	30,387
☑ หญิง	15,079	23.4	2,776	3,794	8,509
สถานภาพสมรส					
☑ โสด	54,393	84.2	8,838	13,409	32,146
☑ สมรส (จดทะเบียน)	204	0.3	-	-	204
☑ สมรส (ไม่จดทะเบียน)	9,609	14.9	369	2,694	6,546
☑ หย่า	241	0.4	-	241	-
☑ แยกกันอยู่	116	0.2	116	-	-
ระดับการศึกษา					
☑ ไม่มีการศึกษา	1,056	1.6	131	688	237
☑ ก่อนประถมศึกษา	1,765	2.7	346	368	1,051
☑ ประถมศึกษา	25,807	40.0	4,092	7,747	13,968
☑ มัธยมศึกษาตอนต้น	34,790	53.9	4,754	7,541	22,495
☑ มัธยมศึกษาตอนปลาย	621	1.0	-	-	621
☑ การศึกษาอื่น ๆ	524	0.8	-	-	524
ภาค					
☑ กรุงเทพมหานคร	7,573	11.7	841	2,134	4,598
☑ 5 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ	6,958	10.8	-	1,029	5,929
☑ กลาง	19,312	29.9	2,188	7,077	10,047
☑ เหนือ	8,197	12.7	1,649	1,561	4,987
☑ ตะวันออกเฉียงเหนือ	7,339	11.4	2,104	1,293	3,942
☑ ใต้	15,184	23.5	2,541	3,250	9,393

จำแนกตาม	Q2/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
ประเภทอุตสาหกรรม					
ภาคเกษตรกรรม	16,111	25.0	3,714	5,352	7,045
▣ การเกษตร การป่าไม้ และการประมง	16,111	25.0	3,714	5,352	7,045
นอกภาคเกษตรกรรม	48,452	75.0	5,609	10,992	31,851
▣ การผลิต	5,885	9.1	334	2,162	3,389
▣ การก่อสร้าง	11,321	17.5	1,030	1,411	8,880
▣ การขายส่ง การขายปลีก	18,972	29.4	2,389	4,297	12,286
▣ การขนส่ง และสถานที่ เก็บสินค้า	423	0.7	201	70	152
▣ กิจกรรมโรงแรม และบริการ ด้านอาหาร	5,967	9.2	450	1,705	3,812
▣ กิจกรรมบริหาร และการบริการ สนับสนุน	860	1.3	-	860	-
▣ ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	958	1.5	-	-	958
▣ กิจกรรมบริการด้านอื่น	4,066	6.3	1,205	487	2,374
อาชีพ					
▣ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ	223	0.4	-	-	223
▣ พนักงานบริการและผู้จำหน่าย สินค้า	13,668	21.2	931	1,757	10,980
▣ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้าน การเกษตรป่าไม้และประมง	6,196	9.6	1,652	2,160	2,384
▣ ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้อง	9,359	14.5	195	2,051	7,113
▣ ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงาน และเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบ	2,676	4.1	146	595	1,935
▣ ผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน	32,441	50.2	6,399	9,781	16,261

จำแนกตาม	Q2/2564				
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุ 15 ปี	อายุ 16 ปี	อายุ 17 ปี
ชั่วโมงการทำงาน/สัปดาห์					
☑ 0 ชั่วโมง	706	1.1	195	-	511
☑ 1 ถึง 48 ชั่วโมง	57,428	88.9	8,102	15,407	33,919
☑ มากกว่า 49 ชั่วโมง	6,429	10.0	1,026	937	4,466
ระดับค่าจ้างในการทำงาน/เดือน					
☑ ไม่เกิน 2,500 บาท	7,455	11.5	2,574	1,180	3,701
☑ 2,501 – 5,500 บาท	15,789	24.5	4,282	5,258	6,249
☑ 5,501 – 10,000 บาท	39,261	60.8	2,467	9,227	27,567
☑ ตั้งแต่ 10,001 บาทขึ้นไป	2,058	3.2	-	679	1,379

หมายเหตุ : 1. 5 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร
 2. ภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน พะเยา เชียงราย แม่ฮ่องสอน นครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร และเพชรบูรณ์
 3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร ชัยภูมิ อำนาจเจริญ บึงกาฬ หนองบัวลำภู ขอนแก่น อุดรธานี เลย หนองคาย มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร
 4. ภาคกลาง ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี ชลบุรี อยุธยา จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์
 5. ภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดนครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี ระนอง ชุมพร สงขลา สตูล ตรัง พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

เมื่อพิจารณาจากจำนวนเด็กที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด จำนวน 188,363 คน พบว่ามีเด็กที่ทำงานทั้งหมด จำนวน 171,132 คน แบ่งเป็น ทำงานอย่างเดียว จำนวน 126,972 คน และเรียนและทำงาน จำนวน 44,160 คน (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนของผู้มีงานทำที่เป็นเด็กที่อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์) จำแนกตามการเรียนและการทำงาน ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

เพศ	เด็กที่อยู่ใน กำลังแรงงาน	เด็กที่มีงานทำ (คน)		
		เด็กที่ทำงาน ทั้งหมด	เรียน และทำงาน	ทำงาน อย่างเดียว
รวมทั้งสิ้น	188,363	171,132	44,160	126,972
☑ ชาย	137,492	125,262	25,121	100,141
☑ หญิง	50,871	45,870	19,039	26,831

รายงานการจ้างลูกจ้างเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

➤ การแจ้งการจ้าง/สิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก

● การแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก

ในไตรมาส 2 (เม.ย. – มิ.ย.) พ.ศ. 2564 พบว่า มีสถานประกอบกิจการที่มีการแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก ตามมาตรา 45 (1) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ทั้งหมด 635 แห่ง เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีสถานประกอบกิจการที่มีการแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก 432 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47.0 และมีลูกจ้างเด็กทำงานในสถานประกอบกิจการ 2,020 คน เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีลูกจ้างเด็กทำงานในสถานประกอบกิจการ 735 คน คิดเป็นร้อยละ 174.8 (ตารางที่ 5)

● การแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก

ในไตรมาส 2 (เม.ย. – มิ.ย.) พ.ศ. 2564 พบว่า มีสถานประกอบกิจการที่มีการแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก ตามมาตรา 45 (3) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (คร.4) ทั้งหมด 168 แห่ง เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีสถานประกอบกิจการที่มีการแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก 166 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.2 และมีลูกจ้างเด็กสิ้นสุดจากการทำงานในสถานประกอบกิจการ 777 คน เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีลูกจ้างเด็กสิ้นสุดจากการทำงานในสถานประกอบกิจการ 438 คน คิดเป็นร้อยละ 77.4 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนการแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก และการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก ตามมาตรา 45 (1) และมาตรา 45 (3) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2563 และ 2564

การแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก และการแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก	ปี พ.ศ.	
	2563	2564
<u>การแจ้งการจ้างลูกจ้างเด็ก</u>		
☒ สถานประกอบกิจการ (แห่ง)	432	635
☒ ลูกจ้างเด็ก (คน)	735	2,020
<u>การแจ้งสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างเด็ก</u>		
☒ สถานประกอบกิจการ (แห่ง)	166	168
☒ ลูกจ้างเด็ก (คน)	438	777

ข้อมูล ณ วันที่ 27 กรกฎาคม 2564

การตรวจคุ้มครองแรงงานเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

ในไตรมาส 2 (เม.ย. - มิ.ย.) พ.ศ. 2564 มีสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงานทั้งหมด 7,509 แห่ง ลูกจ้าง 259,006 คน พบว่า เป็นสถานประกอบกิจการที่มีการใช้แรงงานเด็ก 52 แห่ง ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีสถานประกอบกิจการผ่านการตรวจและมีการใช้แรงงานเด็ก 85 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 38.8 และลูกจ้างเด็กผ่านการตรวจ 1,629 คน ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีลูกจ้างเด็กผ่านการตรวจ 2,784 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 (ตารางที่ 6)

ผลการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน พบว่า มีสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงานและปฏิบัติไม่ถูกต้อง 751 แห่ง ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงานและปฏิบัติไม่ถูกต้อง 1,291 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41.8 และมีสถานประกอบกิจการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก 2 แห่ง ในเรื่องการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีเข้าทำงาน และการแจ้งการจ้างแรงงานเด็กเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่มีสถานประกอบกิจการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก 1 แห่ง ได้แก่ เรื่องการแจ้งการจ้างแรงงานเด็ก คิดเป็นร้อยละ 100.0 (ตารางที่ 7)

สรุป จากข้อมูลการตรวจแรงงานเด็กในไตรมาส 2 (เม.ย. - มิ.ย.) พ.ศ. 2564 พบว่า จำนวนสถานประกอบกิจการมีการใช้แรงงานเด็กอยู่ร้อยละ 0.7 ของสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจทั้งหมด และมีแรงงานเด็กอยู่ร้อยละ 0.6 ของจำนวนลูกจ้างที่ผ่านการตรวจแรงงานทั้งหมด

ตารางที่ 6 จำนวนสถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงานที่มีการใช้แรงงานเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2563 และ 2564

สถานประกอบกิจการที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงาน ที่มีการใช้แรงงานเด็ก	ปี พ.ศ.	
	2563	2564
☑ สถานประกอบกิจการ (แห่ง)	85	52
☑ ลูกจ้างเด็ก (คน)	2,784	1,629

ข้อมูล ณ วันที่ 18 สิงหาคม 2564

ตารางที่ 7 จำนวนสถานประกอบกิจการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2563 และ 2564

สถานประกอบกิจการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก	ปี พ.ศ.	
	2563	2564
☑ สถานประกอบกิจการ (แห่ง)	1	2
☑ ลูกจ้างเด็ก (คน)	6	3

ข้อมูล ณ วันที่ 18 สิงหาคม 2564

ผลการดำเนินคดีและเปรียบเทียบปรับ คดีแรงงานเด็ก

ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

การจ้างแรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

ในไตรมาส 2 (เม.ย. - มิ.ย.) พ.ศ. 2564 มีการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการกิจการที่มีการจ้างแรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระบุรี จำนวน 1 คดี 3 ราย สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดตราด จำนวน 1 คดี 5 ราย และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี 1 คดี 1 ราย รวมทั้งสิ้น 3 คดี 9 ราย โดยนิติกร/พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ขออนุมัติดำเนินคดีนายจ้างโดยการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนทั้ง 3 คดี 9 ราย ซึ่งปัจจุบันอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการกิจการที่มีการจ้างแรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

หน่วยงาน		ขออนุมัติดำเนินคดี		ผลการดำเนินคดี		
		คดี	ผู้ถูกกล่าวหา (ราย)	เปรียบเทียบปรับ		ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน (คดี)
				คดี	ค่าปรับ (บาท)	
ส่วนภูมิภาค	สสค.สระบุรี	1	3	-	-	1
	สสค.ตราด	1	5	-	-	1
	สสค.กาญจนบุรี	1	1	-	-	1
รวม		3	9	-	-	3

- หมายเหตุ : 1. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 44 กำหนดว่า ห้ามนายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง
2. สสค. หมายถึง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กต่อพนักงานตรวจแรงงานภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

ในไตรมาส 2 (เม.ย. - มิ.ย.) พ.ศ. 2564 มีการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กต่อพนักงานตรวจแรงงานภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดตราด จำนวน 1 คดี 5 ราย และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดลำปาง จำนวน 1 คดี 1 ราย รวมทั้งสิ้น 2 คดี 6 ราย เมื่อนายจ้างรับทราบข้อกล่าวหาและไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ นิติกร/พนักงานเจ้าหน้าที่จึงขออนุมัติดำเนินคดีนายจ้างโดยการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนทั้ง 2 คดี 6 ราย ต่อมาคดีของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดลำปาง พนักงานสอบสวนได้ส่งเรื่องให้เปรียบเทียบปรับ เนื่องจากผู้ถูกกล่าวหายินยอมรับสารภาพผิดและยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ซึ่งค่าปรับเป็นเงินจำนวน 2,000 บาท และผู้ถูกกล่าวหาได้ชำระค่าปรับเรียบร้อยแล้ว คดีเป็นที่สุด ส่วนคดีของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดตราด ปัจจุบันอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กต่อพนักงานตรวจแรงงานภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

หน่วยงาน		ขออนุมัติดำเนินคดี		ผลการดำเนินคดี		
		คดี	ผู้ถูกกล่าวหา (ราย)	เปรียบเทียบปรับ		ร้องทุกข์กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวน (คดี)
				คดี	ค่าปรับ (บาท)	
ส่วน	สสค.ตราด	1	5	-	-	1
ภูมิภาค	สสค.ลำปาง	1	1	1	2,000	1
รวม		2	6	1	2,000	2

- หมายเหตุ : 1. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 45 กำหนดว่า ในกรณีที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นลูกจ้างให้นายจ้างแจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้นต่อพนักงานตรวจแรงงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เด็กเข้าทำงาน
2. สสค. หมายถึง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งจัดเวลาพักน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด

ในไตรมาส 2 (เม.ย. - มิ.ย.) พ.ศ. 2564 ไม่มีสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งจัดเวลาพักน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา

ในไตรมาส 2 (เม.ย. - มิ.ย.) พ.ศ. 2564 มีการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา ตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดลำปาง จำนวน 1 คดี 1 ราย เมื่อนายจ้างรับทราบข้อกล่าวหาและไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ นิติกร/พนักงานเจ้าหน้าที่จึงขออนุมัติดำเนินคดีนายจ้างโดยการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ต่อมาพนักงานสอบสวนได้ส่งเรื่องให้เปรียบเทียบปรับ เนื่องจากผู้ถูกกล่าวหายินยอมรับสารภาพผิดและยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ซึ่งค่าปรับเป็นเงินจำนวน 10,000 บาท และผู้ถูกกล่าวหาได้ชำระค่าปรับเรียบร้อยแล้ว คดีเป็นที่สุด (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา ตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

หน่วยงาน		ขออนุมัติดำเนินคดี		การดำเนินการ		
		คดี	ผู้ถูกกล่าวหา (ราย)	เปรียบเทียบปรับ		ร้องทุกข์กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวน (คดี)
				คดี	ค่าปรับ (บาท)	
ส่วน ภูมิภาค	สสค.ลำปาง	1	1	1	10,000	1
รวม		1	1	1	10,000	1

- หมายเหตุ : 1. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 47 กำหนดว่า ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา
2. สสค. หมายถึง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด

ในไตรมาส 2 (เม.ย. - มิ.ย.) พ.ศ. 2564 มีการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดลำปาง จำนวน 1 คดี 1 ราย เมื่อนายจ้างรับทราบข้อกล่าวหาและไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ นิติกร/พนักงานเจ้าหน้าที่จึงขออนุมัติดำเนินคดีนายจ้างโดยการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ต่อมาพนักงานสอบสวนได้ส่งเรื่องให้เปรียบเทียบปรับ เนื่องจากผู้ถูกกล่าวหายินยอมรับสารภาพผิดและยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ซึ่งค่าปรับเป็นเงินจำนวน 10,000 บาท และผู้ถูกกล่าวหาได้ชำระค่าปรับเรียบร้อยแล้ว คดีเป็นที่สุด (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

หน่วยงาน		ขออนุมัติดำเนินคดี		ผลการดำเนินคดี		
		คดี	ผู้ถูกกล่าวหา (ราย)	เปรียบเทียบปรับ		ร้องทุกข์กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวน (คดี)
				คดี	ค่าปรับ (บาท)	
ส่วนภูมิภาค	สสค.ลำปาง	1	1	1	10,000	1
รวม		1	1	1	10,000	1

หมายเหตุ : 1. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 48 กำหนดว่า ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด
2. สสค. หมายถึง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานที่มีลักษณะงานตามที่กฎหมายห้าม

ในไตรมาส 2 (เม.ย. - มิ.ย.) พ.ศ. 2564 ไม่มีสถานประกอบการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานตามที่กฎหมายห้าม ดังนี้ 1) งานหลอม เป่า หล่อ หรือรีดโลหะ 2) งานปั๊มโลหะ 3) งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน เสียง และแสง ที่มีระดับแตกต่างจากปกติ อันอาจเป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 4) งานเกี่ยวกับสารเคมีที่เป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 5) งานเกี่ยวกับจุลชีวนเป็นพิษซึ่งอาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา หรือเชื้ออื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 6) งานเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุระเบิด หรือวัตถุไวไฟ เว้นแต่ทำงานในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 7) งานขับหรือบังคับรถยกหรือปั้นจั่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 8) งานใช้เลื่อยเดินด้วย

พลังไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์ 9) งานต้องทำไต่ดิน ไต่น้ำ ในถ้ำ อุโมงค์ หรือปล่องในภูเขา 10) งานเกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 11) งานทำความสะอาดเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ขณะที่เครื่องจักรหรือเครื่องยนต์กำลังทำงาน 12) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป 13) งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในโรงงานฆ่าสัตว์ สถานที่เล่นการพนัน สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และสถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในไตรมาส 2 (เม.ย. - มิ.ย.) พ.ศ. 2564 มีการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในโรงงานฆ่าสัตว์ สถานที่เล่นการพนัน สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และสถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดตราด จำนวน 1 คดี 5 ราย เมื่อนายจ้างรับทราบข้อกล่าวหาและไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ นิติกร/พนักงานเจ้าหน้าที่จึงขออนุมัติดำเนินคดีนายจ้างโดยการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ซึ่งปัจจุบันอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 จำนวนการดำเนินคดีอาญาสถานประกอบการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในโรงงานฆ่าสัตว์ สถานที่เล่นการพนัน สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และสถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

หน่วยงาน		ขออนุมัติดำเนินคดี		ผลการดำเนินคดี		
		คดี	ผู้ถูกกล่าวหา (ราย)	เปรียบเทียบปรับ		ร้องทุกข์กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวน (คดี)
				คดี	ค่าปรับ (บาท)	
ส่วน ภูมิภาค	สสค.ตราด	1	5	-	-	1
รวม		1	5	-	-	1

หมายเหตุ : 1. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 50 กำหนดว่า ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานในโรงงานฆ่าสัตว์ สถานที่เล่นการพนัน สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และสถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
2. สสค. หมายถึง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด

การจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และการเรียกรับหรือรับหลักประกันเพื่อการใด ๆ จากฝ่ายลูกจ้าง ซึ่งเป็นเด็ก

ในไตรมาส 2 (เม.ย. - มิ.ย.) พ.ศ. 2564 ไม่มีสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และมีการเรียกหรือรับหลักประกันเพื่อการใด ๆ จากฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

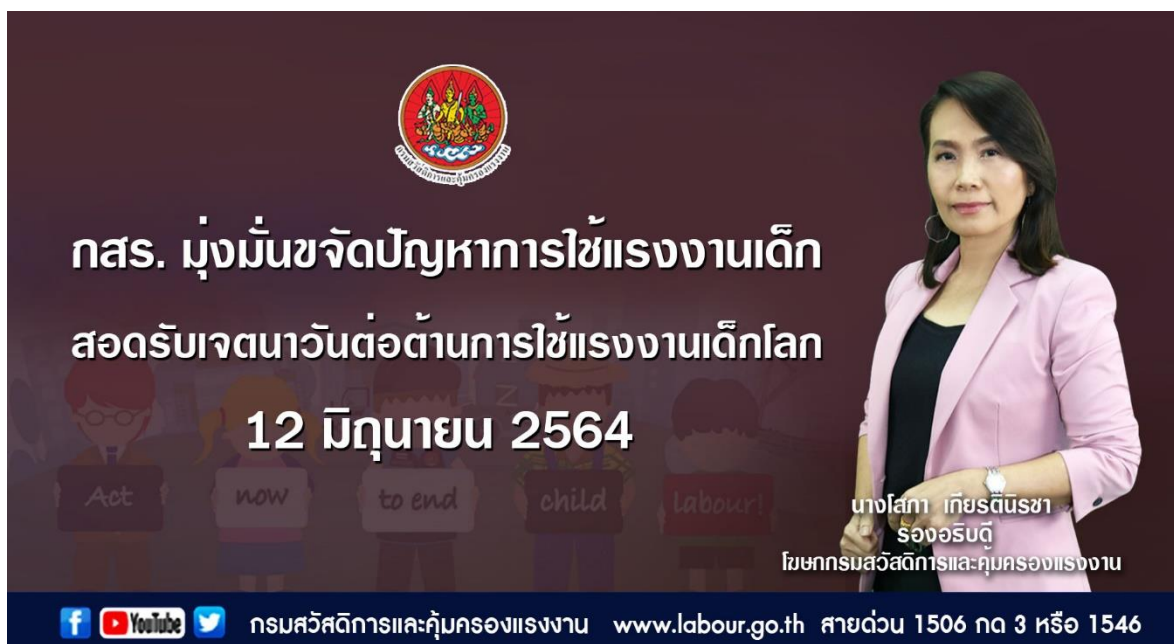
ผลการดำเนินการที่สำคัญ ไตรมาส 2 : เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564

1. รมรณรงค์เผยแพร่ความรู้เรื่องการใช้แรงงานเด็ก

เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ตามกฎหมาย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็ก ต่อด้านการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย การเอารัดเอาเปรียบด้านแรงงาน เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกของชุมชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาแรงงานเด็ก การแจ้งเบาะแส หรือป้องกันการหลอกลวงชักนำแรงงานเด็ก ไปทำงานในทางที่ไม่ถูกต้องหรือเอารัดเอาเปรียบ และเพื่อเป็นการขยายขอบเขตการให้บริการ ตามภารกิจกรม ให้สามารถเข้าถึงพื้นที่และครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด โดยในไตรมาส 2 เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2564 มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ในวันต่อต้านการใช้แรงงานเด็กโลก วันที่ 12 มิถุนายน จำนวน 400 ชิ้น

2. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมุ่งมั่นขจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็กสอดรับเจตนาวินิจฉัยการใช้แรงงานเด็กโลก 12 มิถุนายน 2564

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานสร้างความตระหนักรู้ถึงปัญหาการใช้แรงงานเด็ก เนื่องในวันต่อต้านแรงงานเด็กโลก พร้อมทั้งดำเนินมาตรการในการคุ้มครองแรงงานเด็ก เพื่อขจัด ปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับเด็ก ซึ่งเป็นแรงงานสำคัญในอนาคตของสังคม

กสร. มุ่งมั่นขจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก
สอดรับเจตนาวินิจฉัยการใช้แรงงานเด็กโลก
12 มิถุนายน 2564

นางไลลา เกียรติธรรมา
รองอธิบดี
โฆษกกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

Act now to end child labour!

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน www.labour.go.th สายด่วน 1506 กด 3 หรือ 1546

นางโสภา เกียรตินิรชา รองอธิบดีและโฆษกกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เปิดเผยว่า วันที่ 12 มิถุนายน ของทุกปี เป็นวันต่อต้านการใช้แรงงานเด็กโลก กระทรวงแรงงานภายใต้การกำกับดูแลของพลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี และนายสุชาติ ชมกลิ่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาและจัดการใช้แรงงานเด็ก โดยเฉพาะการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทั้ง 4 รูปแบบ ได้แก่ การบังคับใช้แรงงาน การค้าประเวณีหรือผลิตสื่อลามก การใช้แรงงานเด็กในกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยเฉพาะยาเสพติด และการให้เด็กทำงานที่มีลักษณะหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จิตใจ ความปลอดภัย หรือศีลธรรม จึงได้สั่งการให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานในฐานะหน่วยงานหลักในการคุ้มครองแรงงาน และเป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายให้ดำเนินมาตรการเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายให้หมดสิ้นไปจากประเทศไทย โดยดำเนินการตามมาตรการในการคุ้มครองแรงงานเด็กอย่างเคร่งครัด ได้แก่ กำหนดเป้าหมายให้พนักงานตรวจแรงงานทั่วประเทศเข้าตรวจแรงงานในสถานประกอบกิจการต่าง ๆ ที่มีการใช้แรงงานเด็กอายุ 15-17 ปี อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการใช้แรงงานเด็กผิดกฎหมาย การรับคำร้องกรณีการละเมิดสิทธิด้านแรงงาน การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด โดยการดำเนินคดีทุกคดีหากพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก การจัดพิธีประกาศเจตนารมณ์ และลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับ ในกิจการสินค้าประเภทกุ้ง ปลา อ้อย และเครื่องนุ่งห่ม กับ 13 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับกิจการดังกล่าว เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของภาครัฐและเอกชนไทย ที่จะดูแลคุณภาพชีวิตแรงงานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การส่งเสริมความรู้กฎหมายแรงงาน และสิทธิด้านแรงงานให้แก่เด็ก ในสถานศึกษาผ่านโครงการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และมาตรการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็กด้านแรงงาน และความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็ก เช่น การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และรณรงค์การใช้แรงงานเด็ก

โฆษกกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กล่าวเพิ่มเติมว่า นอกจากการดูแลให้แรงงานเด็กได้รับการคุ้มครองและเป็นธรรมจากการจ้างงานแล้ว กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ยังเห็นถึงความสำคัญของเด็กซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติ โดยในประเด็นนี้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานสนับสนุนให้แรงงานสตรีซึ่งอีกหน้าที่หนึ่งคือเป็นมารดาผู้ดูแลบุตร จะต้องได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ในเรื่องการลาคลอด ที่กำหนดให้มารดาสามารถลาเพื่อทำการเลี้ยงดูบุตรได้เป็นเวลา 98 วัน นอกจากนี้ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้ส่งเสริมให้มีการจัดมุนนมแม่ในสถานประกอบกิจการ โดยให้สถานประกอบกิจการจัดพื้นที่เพื่อการเลี้ยงดูเด็กในสถานประกอบกิจการ ทุกจังหวัดทั่วประเทศอีกด้วย

12 มิถุนายน

วันต่อต้านการใช้แรงงานเด็กโลก
"World Day Against Child Labour"

ความเป็นมา

วันที่ 12 มิถุนายนของทุกปี องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (The International Labour Organization หรือ ILO) กำหนดให้เป็นวันต่อต้านการใช้แรงงานเด็กโลก นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เพื่อรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงปัญหาแรงงานเด็กที่เกิดขึ้นในสังคม และหาทางแก้ไขร่วมกัน เพื่อยุติการบังคับใช้แรงงานเด็ก

นอกจากนี้ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก

แรงงานเด็ก หมายถึง เด็กทำงานที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี ทำงานที่มีลักษณะงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานกำหนด

15

เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ห้ามมิให้จ้างเป็นลูกจ้างตามระบบคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

15-18

เด็กอายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 18 ปี บุตรธิดาสามารถทำงานได้โดยเป็นงานที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพความปลอดภัยและศีลธรรม

18

อายุ 18 ปีขึ้นไป จ้างงานได้ตามกฎหมาย

จากความมุ่งมั่น.....สู่การดำเนินการ

การให้สัตยาบันอนุสัญญาดังกล่าวนำไปสู่การดำเนินการจัดทำ "นโยบายระดับชาติและแผนปฏิบัติการด้านการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย พ.ศ. 2552 - ปัจจุบัน"

โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้มีมาตรการในการคุ้มครองแรงงานเด็ก ดังนี้

1. เข้าตรวจแรงงานในสถานประกอบกิจการที่มีการใช้แรงงานเด็ก อายุ 15 - 17 ปี เพื่อป้องกันการจ้างงานเด็กผิดกฎหมาย
2. รับคำร้องกรณีมีการละเมิดสิทธิด้านแรงงาน โดยลูกจ้างสามารถยื่นคำร้องได้ด้วยตนเองหรือทางระบบออนไลน์
3. บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ที่เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก โดยมีโทษปรับตั้งแต่ 400,000 - 2,000,000 บาท จำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

4. ส่งเสริมความรุ้กฎหมายแรงงาน และสิทธิด้านแรงงานให้แก่เด็กในสถานศึกษาผ่าน "โครงการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน"
5. สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเกี่ยวกับสิทธิด้านแรงงานเด็ก เช่น จัดพิธีแสดงเจตนารมณ์และลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าจ้างแรงงานเด็ก

1506 กด 3 และ 1546

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ภาคผนวก

แบบแจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี
ตามมาตรา 45 (1) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (คร.2)

แบบ คร. ๒/๒๕๕๘

แบบแจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ตามมาตรา ๔๕ (๑)

ข้าพเจ้า ☐ บริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 โดยนาย/นาง/นางสาว.....เป็นนายจ้าง
☐ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....เป็นนายจ้าง
 สถานประกอบกิจการชื่อ.....
 ประกอบกิจการ.....
 ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ต.รอก/ชอย.....ถนน.....
 แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
 โทรศัพท์.....สถานที่ใกล้เคียง.....

ข้าพเจ้าได้ว่าจ้างลูกจ้างชื่อนาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....
 สัญชาติ.....เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ. หมายเลขประจำตัวผู้ถือบัตรประชาชน
 (กรณีแรงงานต่างด้าวให้ระบุเลขที่หนังสือเดินทางหรือใบอนุญาตทำงาน).....
 ภูมิลำเนาบ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ต.รอก/ชอย.....ถนน.....
 แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
 โทรศัพท์.....ระดับการศึกษา.....
 บิดาชื่อนาย.....อาชีพ..... มารดาชื่อนาง/นางสาว.....
 อาชีพ.....หรือผู้ประกอบการชื่อ.....อาชีพ.....
 เข้าทำงานเป็นลูกจ้างเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ข้าพเจ้ารับลูกจ้างมาจาก บริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....
 หรือนาย/นาง/นางสาว..... นามสกุล.....ที่อยู่.....
 เกี่ยวพันกับลูกจ้างเป็น.....

ข้าพเจ้าให้ลูกจ้างทำงานในหน้าที่.....
 โดยมีลักษณะงาน ดังนี้.....
 อัตราค่าจ้างเป็นรายเดือน/วัน/ชั่วโมง ละ.....บาท หรือตามผลงานหน่วยละ.....บาท
 เวลาทำงาน ตั้งแต่.....น. ถึง.....น. เวลาพัก.....ชั่วโมง/วัน แบ่งเวลาพัก ดังนี้ ช่วงที่ ๑
 เวลา.....น. ถึง.....น. ช่วงที่ ๒ เวลา.....น. ถึง.....น. ช่วงที่ ๓ เวลา.....น.
 ถึง.....น. วันทำงาน.....วัน/สัปดาห์ วันหยุดประจำปีคือวัน.....
 วันหยุดตามประเพณี.....วัน/ปี วันหยุดพักผ่อนประจำปี.....วัน/ปี สวัสดิการ.....
 สถานที่ทำงานเลขที่.....หมู่ที่.....ต.รอก/ชอย.....ถนน.....
 แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
 โทรศัพท์.....สถานที่พักของลูกจ้างเลขที่.....
 พักอาศัยอยู่กับ.....เกี่ยวข้องเป็น.....

- ข้าพเจ้าได้แนบ ☐ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/หนังสือเดินทาง/ใบอนุญาตทำงาน หรือ
☐ สำเนาทะเบียนบ้าน หรือ
☐ สำเนาใบสุทธิ หรือ
☐ หลักฐานทางการแพทย์ที่แสดงว่าเด็กนั้นมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป พร้อมรูปถ่าย และ
☐ สำเนาเอกสารหลักฐานการว่าจ้างลูกจ้างเข้าทำงาน (ถ้ามี)

ลงชื่อ.....นายจ้าง/ผู้แทนนายจ้าง
 (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

แบบบันทึกการเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ตามมาตรา 45 (2) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (คร.3)

แบบ คร. ๓/๒๕๕๘

แบบบันทึกการเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีตามมาตรา ๔๕ (๒)

๑. สถานประกอบกิจการ

☐ บริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด

โดยนาย/นาง/นางสาว..... นายจ้าง

☐ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....นายจ้าง

สถานประกอบกิจการชื่อ..... ได้ว่าจ้าง

ลูกจ้างชื่อนาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล..... สัญชาติ.....

เกิดวันที่.....เดือน..... พ.ศ. เป็นลูกจ้างเมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ.

๒. สภาพการจ้างเมื่อเริ่มเข้าทำงาน

ทำงานในหน้าที่..... ลักษณะงานที่ทำ.....

อัตราค่าจ้างเป็นรายเดือน/วัน/ชั่วโมง ละ.....บาท หรือตามผลงานหน่วยละ.....บาท

เวลาทำงานตั้งแต่.....น. ถึง.....น. เวลาพัก.....ชั่วโมง/วัน แบ่งเวลาพัก ดังนี้

ช่วงที่ ๑ เวลา.....น. ถึง.....น. ช่วงที่ ๒ เวลา.....น. ถึง.....น.

ช่วงที่ ๓ เวลา.....น. ถึง.....น. วันทำงาน.....วัน/สัปดาห์ วันหยุดประจำสัปดาห์

คือวัน..... วันหยุดตามประเพณี.....วัน/ปี วันหยุดพักผ่อนประจำปี.....วัน/ปี

สวัสดิการ.....

อื่นๆ.....

๓. สภาพการจ้างที่เปลี่ยนแปลง

ครั้งที่	ทำงานในหน้าที่/ ลักษณะงานที่ทำ	อัตราค่าจ้าง	เวลาทำงาน	เวลาพัก	วันหยุด	สวัสดิการและอื่นๆ	วันเดือนปี ที่เปลี่ยนแปลง สภาพการจ้าง	ลายมือชื่อ นายจ้าง/ผู้แทน นายจ้าง วัน/เดือน/ปี

**แบบแจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี
ตามมาตรา 45 (3) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (คร.4)**

แบบ คร. ๔/๒๕๕๘

แบบแจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ตามมาตรา ๔๕ (๓)

ข้าพเจ้า ☐ บริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด
โดยนาย/นาง/นางสาว.....เป็นนายจ้าง
☐ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....เป็นนายจ้าง
สถานประกอบกิจการชื่อ.....
ประกอบกิจการ.....
ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....สถานที่ใกล้เคียง.....

ข้าพเจ้าได้ว่าจ้างลูกจ้างชื่อนาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....
สัญชาติ.....เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ. หมายเลขประจำตัวผู้ถือบัตรประชาชน
(กรณีแรงงานต่างด้าวให้ระบุเลขที่หนังสือเดินทางหรือใบอนุญาตทำงาน).....
ภูมิลำเนาบ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. และ
ได้แจ้งการจ้างต่อพนักงานตรวจแรงงานตามแบบ คร. ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ข้าพเจ้าขอแจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เนื่องจาก

☐ ลูกจ้างลาออก เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.
สาเหตุการลาออก.....

☐ เลิกจ้างลูกจ้าง เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.
สาเหตุการเลิกจ้าง.....

อื่นๆ.....

รวมระยะเวลาการจ้างลูกจ้างเข้าทำงานปีเดือน.....วัน

สิทธิประโยชน์ที่ข้าพเจ้าจ่ายให้แก่ลูกจ้างเมื่อสิ้นสุดการจ้าง

ค่าจ้างบาท

ค่าชดเชย.....บาท

ค่าชดเชยพิเศษ.....บาท

ค่าจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า.....บาท

อื่นๆ

เมื่อลูกจ้างสิ้นสุดการจ้างแล้วปรากฏว่า

- ☐ กลับภูมิลำเนา
☐ ทำงานในสถานประกอบกิจการใหม่ ชื่อ.....
ที่ตั้ง.....
☐ อื่นๆ.....

ลงชื่อ.....นายจ้าง/ผู้แทนนายจ้าง

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายอภิญา	สุจิตตานันท์	อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
นางอุดมลักษณ์	สอนสารี	รองอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
นางโสภา	เกียรตินิรชา	รองอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
นายวรรณรัตน์	ศรีสุขใส	รองอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ผู้จัดทำรายงาน

นางนิตยา	โพธิ์สุข	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน
พันจ่าตรีพิระ	โชคบุญเจริญ	นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาตรฐานแรงงาน
นางสาวดวงใจ	ลิ้มพันธ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและแผนงาน
นางมลฤดี	ขันธสนธิ์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ
นายเกียรติชัย	เดชนิรันดร์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
นางสาวภัทรนันท์	สุภาพล	นักวิชาการสถิติปฏิบัติการ
นางสาวจิรภัทร	โกสินทร์	นักวิชาการสถิติปฏิบัติการ
นางสาวสุกัญญา	ฤทธิจันทร์	เจ้าพนักงานแรงงาน
นางสาวสุรีย์รัตน์	เสวกวงษ์	เจ้าหน้าที่ธุรการ

หน่วยงานเจ้าของเรื่อง

กลุ่มงานนโยบายและแผนงาน สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน
E-mail : Vichakarn@labour.mail.go.th

กสร. คุ่มครองสิทธิ์
พัฒนาคุณภาพชีวิต
แรงงาน

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ถนนมิตรไมตรี แขวงดินแดง เขตดินแดง
กรุงเทพมหานคร 10400